

Sygn. akt II C 88/13

POSTANOWIENIE

Dnia 03 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie – II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Sylwia Urbańska

Sędziowie: SSO Tomasz Wojciechowski

SSR (del.) Katarzyna Waseńczuk

po rozpoznaniu w dniu 03 września 2013 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Z. P. – reprezentanta grupy działającej na rzecz K. P., B. S., K. S. (1) (małoletniej reprezentowanej przez matkę B. S.), A. S., K. S. (2), K. S. (3), T. M., M. M. (małoletniej reprezentowanej przez matkę T. M.), K. W., M. W. (1), Ł. W., M. W. (2), S. L., M. L., T. L., W. M., M. Z., A. K., W. Z., A. Z., M. P., B. P., U. P., E. R., K. S. (4), J. P., T. P., J. K. (1), J. K. (2), Ł. (...)**

przeciwko **Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Skarbu Państwa, Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego oraz Prezydenta Miasta C.**

o ustalenie

w przedmiocie dopuszczalności rozpoznania sprawy w postępowaniu grupowym

postanawia:

I. odrzucić pozew;

II. zasądzić od powódki Z. P. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600,00 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt II C 88/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 30 stycznia 2013 r. Z. P. działająca jako reprezentant grupy wniosła o ustalenie, że Skarb Państwa – Minister Skarbu Państwa ponosi odpowiedzialność wobec członków grupy za szkodę wyrządzoną katastrofą budowlaną pawilonu wystawowego nr (...) (...) z dnia 26 stycznia 2006 r. w C. na zasadzie art. 434 kc oraz o ustalenie, że Skarb Państwa – Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego (lub ewentualnie Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w C.) ponosi na zasadzie art. 417 § 1 kc odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną katastrofą budowlaną przez niezgodne z prawem zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej przez (...) w C. o okresie od 04 stycznia 2002 r. do 28 stycznia 2006 r.

W uzasadnieniu pełnomocnik podał, że w dniu 28 stycznia 2006 roku podczas wystawy gołębi pocztowych, zawalił się dach hali (...) położonej na terenie C.. W czasie katastrofy w hali znajdowało się około 700 osób, zwiedzających i wystawców. W jej wyniku zginęło 65 osób, a ponad 170 zostało rannych.

Powołując przepisy art. 434 kc i 48 kc pełnomocnik wskazał, że hala wystawowa, która uległa katastrofie, była trwale związana z gruntem, a wobec tego odpowiedzialność za katastrofę budowlaną ponosi samoistny posiadacz nieruchomości w czasie, gdy doszło do katastrofy. Jako samoistnego posiadacza nieruchomości wskazał Skarb Państwa na zasadzie art. 336 kc.

Odpowiedzialność Głównego lub Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego strona powodowa wywodziła z art. 417 § 1 wskazując na zaniechania organu administracji.

Uzasadniając wystąpienie z pozwem w postępowaniu grupowym pełnomocnik powódki wskazał, że roszczenia dochodzone przez powódkę i pozostałych członków grupy jako roszczenie o ustalenie jest jednego rodzaju i oparte jest na tej samej podstawie faktycznej. Roszczenia powódki oraz pozostałych członków grupy oparte są też na tej samej podstawie prawnej i w razie pozytywnego zakończenia sprawy wszyscy poszkodowani mogą dochodzić roszczeń pieniężnych z art. 446 § 3 kc. Stosownie do treści art. 2 ust. 3 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, w sprawach o roszczenia pieniężne powództwo może ograniczać się do żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego.

W piśmie z dnia 15 lutego 2013 r. pełnomocnik powódki sprecyzował żądanie domagając się ustalenia, że Skarb Państwa – Minister Skarbu Państwa jako samoistny posiadacz budowli ponosi odpowiedzialność względem powódki i członków grupy za szkody będące następstwem znacznego pogorszenia ich sytuacji życiowej w związku ze śmiercią najbliższego członka rodziny, spowodowanej zawaleniem się pawilonu wystawowego nr (...) z dnia 28 stycznia 2006 na zasadzie art. 434 i 446 § 3 kc oraz ustalenia, że Skarb Państwa – Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego (lub ewentualnie Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w C.) ponosi na zasadzie art. 417 § 1 kc i 446 § 3 kc odpowiedzialność za szkody będące następstwem znacznego pogorszenia ich sytuacji życiowej w związku ze śmiercią najbliższego członka rodziny, spowodowanej zawaleniem się pawilonu wystawowego nr (...) z dnia 28 stycznia 2006 r. będącego w adekwatnym związku przyczynowo – skutkowym z niezgodnym z prawem zaniechaniem przy wykonywaniu władzy publicznej przez (...) w C. w czasie od 04 stycznia 2002 r. do 28 stycznia 2006 r.

Wniósł dodatkowo o wydanie wyroku wstępnego. Do pisma dołączone zostały oświadczenia członków grupy obejmujące żądanie sprecyzowane – zmodyfikowane w piśmie. Oświadczenia takiego nie złożyła pierwotnie wskazana jako członek grupy I. W..

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o odrzucenie pozwu, wskazując że w sprawie nie zachodzą przesłanki do rozpoznania w postępowaniu grupowym. Zdaniem pozwanego strona powodowa nie wykazała okoliczności świadczących o tożsamości lub jednakowości podstawy faktycznej w kontekście żądań członków grupy. Podniósł, że oświadczenia członków grupy obejmują wyłącznie określenie żądań bez szerszego wskazania okoliczności je uzasadniających, a także bez przedstawienia jakichkolwiek dowodów świadczących o wystąpieniu szkody w rozumieniu art. 446 § 3 kc oraz jej charakteru.

Zarzucił brak jednorodności roszczeń wywodzonych przez członków grupy w niniejszym postępowaniu z art. 446 § 3 kc, jak również brak dopuszczalności ich dochodzenia w postępowaniu grupowym z uwagi na art. 1 ust. 2 u.d.g.p.

Wskazał, że więź emocjonalna łącząca osoby bliskie jest dobrem osobistym, zatem doznany na skutek śmierci osoby bliskiej uszczerbek polega nie tylko na osłabieniu aktywności prowadzącej do pogorszenia sytuacji życiowej, lecz jest także następstwem naruszenia dobra osobistego. Stosownie do treści art. 1 ust. 2 u.d.p.g. ustawa nie znajduje zastosowania do spraw o ochronę dóbr osobistych.

Sąd zważył, co następuje:

Pozew podlegał odrzuceniu, wobec niedopuszczalności dochodzenia roszczeń w postępowaniu grupowym.

Ustawa z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, zgodnie z art. 1 ust 1 (Dz. U. z 2010 r., nr 7, poz. 44) normuje sądowe postępowanie cywilne w sprawach, w których są dochodzone roszczenia

jednego rodzaju, co najmniej 10 osób, oparte na tej samej lub takiej samej podstawie faktycznej. Zgodnie z art. 2. ust 3 tej ustawy w sprawach o roszczenia pieniężne powództwo może ograniczać się do żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego. W takim przypadku powód nie jest obowiązany wykazywać interesu prawnego w ustaleniu.

Ten ostatni przepis powoływała powódka w uzasadnieniu pozwu, wskazując że członkom grupy przysługują roszczenia pieniężne na podstawie art. 446 § 3 kc, z tytułu znacznego pogorszenia ich sytuacji życiowej jako najbliższym członkom rodziny osób, które poniosły śmierć w katastrofie hali (...) w dniu 28 stycznia 2006 r. Żądanie strony powodowej w niniejszej sprawie zostało ograniczone do żądania ustalenia odpowiedzialności Skarbu Państwa – Ministra Skarbu Państwa na podstawie art. 434 kc jako samoistnego posiadacza budowli, która uległa zawaleniu, a także ustalenia odpowiedzialności Skarbu Państwa – Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego lub Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w C. na podstawie art. 417 § 1 kc wskutek niezgodnego z prawem zaniechania organów nadzoru budowlanego. Zdaniem powódki roszczenia oparte są na tej samej podstawie faktycznej.

Na wstępie zaznaczyć trzeba, że za przedmiot ochrony w postępowaniu grupowym uznaje się interes grupy.

W postępowaniu grupowym widoczna jest założona przez ustawodawcę jego fazowość. Oznacza to, że na etapie badania dopuszczalności postępowania grupowego ocenie Sądu poddane jest roszczenie w kontekście przesłanek dopuszczalności tego postępowania, wynikających z art. 1 i 2 ustawy.

Pojęcie roszczenia w art. 1 ustawy występuje w znaczeniu żądania procesowego.

Warunkiem dopuszczalności postępowania grupowego jest jednorodność roszczeń, która zachodzi gdy członkowie grupy zgłoszą reprezentantowi grupy wnioski o udzielenie ochrony prawnej w takiej samej formie – tj. takie same żądania: o zasądzenie świadczenia, o ustalenie bądź o ukształtowanie.

O jednorodności roszczeń decyduje występujący między nimi związek o charakterze faktycznym. Roszczenia mogą być oparte na tej samej lub takiej samej podstawie faktycznej. Powinny one wynikać z jednego zdarzenia bądź zdarzeń podobnych do siebie.

Ta sama podstawa faktyczna powództwa występuje gdy ten sam zespół faktów staje się podstawą uprawień i wiąże strony postępowania (tak Jędrzejewska w: Współuczestnictwo procesowe. Istota, zakres, rodzaje, Warszawa 1975 r., str. 95). Z kolei taka sama podstawa faktyczna zachodzi gdy wystąpi analogiczny zespół faktów w zakresie konkretnego roszczenia (tak Jędrzejewska, op. cit., str. 212).

Art. 2 ust 3 ustawy przewiduje możliwość wytoczenia powództwa ustalającego odpowiedzialność pozwanego. Sytuacja taka będzie miała miejsce wówczas gdy ustalenie wysokości świadczeń pieniężnych powoduje nadmierne trudności i gdy nie można ujednoczyć wysokości dochodzonych roszczeń pieniężnych nawet w ramach podgrupy. Wówczas określona kwota pieniężna, wynikająca z odpowiedzialności pozwanego, będzie dochodzona w indywidualnie wszczynanych postępowaniach przez osoby, które były członkami grupy. Orzeczenie wydane w postępowaniu grupowym ustalające odpowiedzialność pozwanego będzie miało prejudycjalny wpływ na kolejne postępowania cywilne, których przedmiotem będą powództwa zawierające żądania zasądzenia na rzecz konkretnych osób określonych świadczeń pieniężnych (tak M. Rejda, P. Pietkiewicz w: Ustawa o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym. Komentarz, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2011 r., str. 94).

Pojęcie odpowiedzialności pozwanego należy rozumieć na zasadach ogólnych jako powinność świadczenia. Rację ma strona pozwana, wskazując iż roszczenie członkowie grupy opierają na przepisie art. 434 kc oraz art. 417 § 1 kc (w zależności od wskazanej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa) w związku z art. 446 § 3 kc. Całościowo ujęte roszczenie zatem zakłada badanie przesłanek odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa za zaistnienie zdarzenia z dnia 28 stycznia 2006 r. (z tytułu samoistnego posiadania nieruchomości bądź z tytułu zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej) oraz badanie przesłanek istnienia szkody polegającej na znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej członków rodziny doznanej wskutek śmierci osób zmarłych w katastrofie. Ostatecznie tak roszczenie zostało sformułowane przez powódkę, która domagała się nie tylko ustalenia odpowiedzialności Skarbu Państwa, ale

też ustalenia, że w stosunku do każdego z członków grupy zaszły okoliczności o których mowa w art. 446 § 3 kc, tj. pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci osoby bliskiej.

Tak ujęte roszczenie, zdaniem Sądu, nie spełnia warunku jednorodzaowości.

Wymagałoby to indywidualnego badania sytuacji życiowej, odmiennej w przypadku każdego z członków grupy. Rację też należy przyznać stronie pozwanej, że w pozwie te okoliczności, dotyczące zmiany sytuacji materialnej członków grupy, nie zostały podniesione.

O ile postępowanie grupowe zakłada istnienie elementu wspólnego dla wszystkich członków grupy oraz elementu indywidualnego każdej osoby zgłaszającej się do grupy, to istotą postępowania grupowego jest sytuacja gdy element wspólny jest przeważający. W opisanym powyżej, całościowo ujętym, roszczeniu członków grupy za dominujący należałoby uznać element indywidualny, co z założenia sprzeciwia się prowadzeniu postępowania grupowego, które nie może sprowadzać się do prostej kumulacji podmiotowo – przedmiotowej indywidualnych roszczeń, a dotyczyć musi ochrony interesu grupy.

Nie można zatem mówić o tej samej podstawie faktycznej żądania każdego z członków grupy, bowiem w tej podstawie faktycznej formułowanej przez stronę powodową mieszczą się odmienne, indywidualne okoliczności związane z ich sytuacją życiową.

W literaturze dotyczącej postępowanie grupowego pojawia się stanowisko, że pojęcie odpowiedzialności pozwanego w rozumieniu art. 2 ust 3 ma znaczenie autonomiczne i nie oznacza powinności spełnienia świadczenia, a ogranicza się do ustalenia czy pozwany ponosi odpowiedzialność za określone zdarzenie. To, czy członek grupy poniósł na skutek tego zdarzenia szkodę, miałyby być – zdaniem zwolenników tego poglądu – przedmiotem indywidualnego postępowania przez niego wytoczonego. W takim wypadku, w razie wystąpienia z roszczeniem o ustalenie odpowiedzialności pozwanego w trybie art. 2 ust 3 ustawy, doszłoby do ograniczenia rozpoznania przez Sąd jedynie do kwestii istnienia odpowiedzialności pozwanego – rozumianej jako odpowiedzialność za zdarzenie. Takie rozumienie tego pojęcia oznaczałoby, że w postępowaniu grupowym w niniejszej sprawie, możliwe byłoby badanie jedynie przesłanek odpowiedzialności z art. 434 kc i art. 417 § 1 kc, natomiast kwestia pogorszenia sytuacji życiowej i ustalenia wysokości odszkodowania pozostawione zostałyby sądom orzekającym w indywidualnych procesach, wszczynanych po zakończeniu postępowania z pozwu grupowego (tak M. Rejda, P. Pietkiewicz, op. cit., str. 94).

Sąd nie podziela tego stanowiska, uznając że pojęcie odpowiedzialności należy rozumieć na zasadach ogólnych jako sankcję w związku z negatywną oceną zachowania zobowiązanego, czyli obowiązek świadczenia.

Jakkolwiek taka autonomiczna interpretacja pojęcia odpowiedzialności być może odpowiadałaby idei postępowania grupowego, to stanowisko to nie znajduje oparcia w przepisach ustawy. Brak podstaw do formułowania odrębnej od obowiązującej w całym systemie prawa, definicji pojęcia odpowiedzialności pozwanego. Zatem jeżeli odpowiedzialność to powinność spełnienia świadczenia, ustalenie zasady odpowiedzialności w rozumieniu art. 2 ust 3, przy roszczeniu opartym na art. 434 kc, 417 § 1 kc i 446 § 3 kc oznacza konieczność badania wszelkich przesłanek – tak odpowiedzialności za zdarzenie, jak i pogorszenia sytuacji każdego z członków grupy indywidualnie – a w takim wypadku nie można mówić o jednorodzaowości żądania.

Przeciwko autonomicznemu pojmowaniu odpowiedzialności pozwanego na gruncie ustawy przemawiają też inne argumenty. Orzeczenie Sądu w postępowaniu grupowym rozstrzygające zasadę odpowiedzialności ma charakter prejudycjalny dla później wszczynanych indywidualnych procesów, co oznacza związanie innych sądów tym rozstrzygnięciem. Pojawia się zatem pytanie – jak daleko mają sięgać granice tego związania. Ustawodawca tego nie precyzuje, nie ma podstaw by sąd orzekając merytorycznie w postępowaniu grupowym określał te granice. Brak jest szczególnych przesłanek do rozgraniczenia zakresu rozpoznania sprawy przez sąd w postępowaniu grupowym i sąd orzekający w sprawie indywidualnej.

Ten problem jest widoczny już przy ewentualnym rozpoznaniu zarzutu przedawnienia, który został podniesiony przez pozwanego w odpowiedzi na pozew. Bieg terminu przedawnienia może rozpocząć się indywidualnie dla każdego z członków grupy. Strona powodowa, uprzedzając zarzut przedawnienia w pozwie wskazała, że taki zarzut należałoby ocenić jako sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. Taka ocena – na gruncie art. 5 kc wymagałaby kolejnego badania indywidualnych okoliczności, indywidualnej sytuacji każdego z członków grupy. Zarzut przedawnienia jest zarzutem merytorycznym i wpływa na ustalenie odpowiedzialności pozwanego. Uznanie, że – badając zasadę odpowiedzialności – Sąd w postępowaniu z pozwu grupowego bada także te okoliczności powodowałyby, że „zanika” interes grupy, a postępowanie nie ma w istocie charakteru postępowania grupowego w założeniu ustawodawcy, a postępowania, w którym zachodzi kumulacja podmiotowa po stronie powoda. To z kolei pozostaje w sprzeczności z celem ustawy.

Do uznania natomiast, że te okoliczności miałyby badać sąd w procesach indywidualnych, brak podstaw. Podstawy takiej nie dają przepisy ustawy. Nie ma bowiem uzasadnienia „dzielenie” roszczenia na fragmenty i rozgraniczenia kompetencji sądu orzekającego w postępowaniu grupowym i sądów w procesach indywidualnych. Ustalenie w rozumieniu art. 2 ust 3 ustawy należy pojmować analogicznie jak w procesie o ustalenie opartym na art. 189 kpc, a zatem ustalenie to oznacza badanie przez sąd wszelkich przesłanek odpowiedzialności. Odmienne stanowisko doktryny, zdaje się wynikać z wyobrażenia o postępowaniu grupowym, nie znajduje jednak oparcia w przepisach.

W ocenie Sądu zatem, w postępowaniu grupowym ustalenie zasady odpowiedzialności oznacza ustalenie wszystkich jej przesłanek odnoszących się tak do ewentualnego podmiotu zobowiązanego do spełnienia świadczenia jak i do podmiotu uprawnionego, a sądom w procesach indywidualnych pozostawione zostało jedynie rozstrzygnięcie o wysokości żądania. Tak rozumiany zakres rozpoznania Sądu w postępowaniu o ustalenie odpowiedzialności pozwanego przesądza o uznaniu, że roszczenie zgłoszone przez powoda nie spełnia przesłanki art. 1 ustawy, nie jest roszczeniem jednorodnym.

Podnieść też należy inne zagadnienia procesowe, uniemożliwiające rozpoznanie sprawy w trybie ustawy o postępowaniu grupowym.

Pozew składany w postępowaniu grupowym musi spełniać warunki ogólne przewidziane przepisami art. 126 – 128 kpc oraz warunki szczególne wynikające z art. 6 ustawy. Z przepisów tych wynika, że pozew powinien zawierać wniosek o rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym. Do pozwu należy też dołączyć oświadczenia członków grupy o przystąpieniu do grupy, oświadczenia wyrażające zgodę co do osoby reprezentanta oraz umowę reprezentanta grupy z pełnomocnikiem. Zgodnie z art. 12 w oświadczeniu o przystąpieniu do grupy uprawniony powinien określić żądanie i wskazać okoliczności uzasadniające żądanie.

Po wezwaniu do usunięcia braków formalnych i po sprecyzowaniu żądania członkowie grupy złożyli oświadczenia określające żądanie, za wyjątkiem I. W.. Nie złożyła ona oświadczenia o przystąpieniu do grupy, określającego roszczenia dochodzone pozwem grupowym po jego sprecyzowaniu.

Na etapie badania dopuszczalności postępowania grupowego Sąd bada nie tylko charakter roszczenia przedstawionego w pozwie w aspekcie art. 1 i 2 ustawy ale też kwestię przynależności do grupy konkretnych osób, ponieważ przesłanki postępowania grupowego określone w art. 1 i wymóg rodzaju dochodzonych roszczeń muszą zostać zrealizowane wobec każdego członka grupy. W tej fazie postępowania następuje więc sprecyzowanie cech modelowej grupy na rzecz której będzie toczyło się postępowanie, a także dochodzi do wskazania osób przynależnych do grupy.

Zdaniem Sądu, jeżeli na etapie wszczęcia postępowania grupowego wśród osób, które złożyły oświadczenia o przystąpieniu do grupy są osoby niemające cech charakteryzujących grupę modelową, tj. gdy roszczenia niektórych osób, których oświadczenia o przystąpieniu do grupy nie mają cech właściwych grupie sąd wydaje postanowienie o odrzuceniu pozwu (tak M. Rejda, P. Pietkiewicz, op. cit., str. 168 – 169).

W literaturze wyrażany jest też pogląd, że w takim wypadku sąd wydaje postanowienie o częściowym odrzuceniu pozwu – tylko w stosunku do tych osób, „pozostawiając” w postępowaniu grupowym osoby, które spełniły wszystkie warunki.

Sąd tego poglądu nie podziela. Przypomnieć bowiem trzeba, że postępowanie grupowe ma służyć realizacji celu grupy. Grupa powinna zatem być tak ukształtowana, by roszczenia wszystkich jej członków odpowiadały warunkom ustawy. W postępowaniu grupowym to reprezentant grupy przyjmuje na siebie obowiązek czuwania nad tym, by członkowie grupy dopełnili wszystkich czynności, które umożliwią rozpoznanie sprawy w tym trybie, a zapewnieniu tego ma służyć też występowanie w sprawie pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym. Nie jest to rolą Sądu. To reprezentantowi grupy ustawa przyznaje instrumenty służące wyegzekwowaniu tych obowiązków.

Takimi instrumentami nie dysponuje sąd. Ustawa tak ukształtowała postępowanie, że pewne czynności „przygotowawcze” spoczywają na powodzie – reprezentancie grupy. Sądowi ma zostać przedstawiony pozew w takiej formie by mogła zostać przeprowadzona ocena dopuszczalności dochodzenia roszczenia w postępowaniu grupowym, ale sąd już nie podejmuje żadnych działań w celu usunięcia ewentualnych uchybień.

Możliwa jest modyfikacja powództwa wytoczonego przez reprezentanta grupy przez wyeliminowanie z procesu tych osób, które złożyły oświadczenia o przystąpieniu do grupy ale nie przysługuje im status członka. Eliminacja tych osób z grupy powinna nastąpić przed wydaniem przez sąd orzeczenia w przedmiocie dopuszczalności postępowania grupowego (tak M. Rejda, P. Pietkiewicz, op. cit., str. 170).

W sprawie nie zostało złożone oświadczenie o przystąpieniu do grupy przez I. W., zawierające żądanie sformułowane ostatecznie w pozwie, nie została też ona wyeliminowana z grupy. W tej sytuacji roszczenia członków grupy nie spełniają warunku jednorodności, co uniemożliwia rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym.

Nie jest możliwe wyłączenie przez Sąd niektórych osób z postępowania grupowego i prowadzenie tego postępowania w stosunku do pozostałych, pomimo że osoby te mogłyby złożyć pozew grupowy, ponieważ spełniają warunek liczebności grupy. Takiej instytucji ustawa nie przewiduje. Jeżeli w postępowaniu grupowym realizowany jest interes grupy to niespełnienie przez niektóre ze zgłaszających się osób warunków przynależności do grupy skutkować musi stwierdzeniem, że nie istnieje grupa mogąca skutecznie złożyć pozew w trybie ustawy.

Skrótowo należy odnieść się jeszcze do zarzutu strony pozwanej, że w pozwie dochodzone są roszczenia o ochronę dóbr osobistych.

Postępowanie grupowe może się toczyć w sprawach o roszczenia z tytułu czynów niedozwolonych, z wyjątkiem roszczeń o ochronę dóbr osobistych. Zdaniem pozwanego powołany przez powoda jako podstawa odpowiedzialności przepis art. 446 § 3 kc dotyczy roszczeń o ochronę dóbr osobistych.

Sąd nie podziela tego poglądu. Niewątpliwie więzi rodzinne, które miałyby zostać naruszone w wyniku działań bądź zaniechań pozwanego, skutkujących zdarzeniem z dnia 28 stycznia 2006 r., należą do kategorii dóbr osobistych. W postępowaniu grupowym nie można dochodzić niemajątkowej ochrony dóbr osobistych z art. 24 § 1 kc ani ochrony majątkowej dóbr osobistych, gdyż te roszczenia art. 1 ust 2 ustawy wyłącza z postępowania grupowego. W zakresie roszczeń wynikających z czynów niedozwolonych postępowanie grupowe może być skutecznie wszczęte tylko w odniesieniu do sytuacji gdy czyn niedozwolony naruszył dobra majątkowe osób poszkodowanych, a nie ich dobra osobiste.

Zdaniem Sądu przepis art. 446 § 3 kc, z którego roszczenia wywodzą członkowie grupy, przewiduje ochronę interesów majątkowych. W razie śmierci osoby najbliższej ochronę dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej zapewnia obecnie art. 446 § 4 kc.

Wskazać trzeba, że przepis ten został dodany przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. (Dz.U. z 2008, nr 116, poz. 731) zmieniającej kodeks cywilny z dniem 3 sierpnia 2008 r. Przepis ten nie znajduje zastosowania w sytuacji gdy

delikt miał miejsce przed dniem 03 sierpnia 2008 r., tj. przed dniem wejścia w życie ustawy. Tak sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie.

Przed nowelizacją dokonaną ustawą z dnia 30 maja 2008 r. orzecznictwo Sądów interpretowało art. 446 § 3 kc także w tym kierunku, że uznawano iż również szkoda niemajątkowa doznana wskutek śmierci osoby bliskiej powinna znaleźć odzwierciedlenie w przyznanym na tej podstawie świadczeniu. Stanowisko to straciło aktualność po dodaniu art. 446 § 4 kc .

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że podstawą prawną dochodzenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę przez członków rodziny pokrzywdzonego, który zmarł przed dniem 03 sierpnia 2008 roku jest art. 448 kc w zw. z art. 24 kc. Jak stwierdził bowiem Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2010 roku, najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku (III CZP 76/10, Biul.SN z 2010, nr 10, poz. 11). Podobne stanowisko Sąd Najwyższy zajął przykładowo w uchwale z dnia 13 lipca 2011 roku (III CZP 32/11, OSNC z 2012, nr 1, poz. 10, oraz w wyroku z dnia 11 maja 2011 roku, I CSK 621/10, niepublikowany). Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że wprowadzenie art. 446 § 4 kc doprowadziło jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 maja 2011 roku, I CSK 621/10, niepublikowany).

Uznaje się zatem obecnie, że gdy śmierć nastąpiła przed 03 sierpnia 2008 r. członkowi rodziny przysługuje zadośćuczynienie za naruszenie dobra osobistego jakim jest relacja ze zmarłym najbliższym członkiem rodziny na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc.

Takie rozróżnienie przesądza o uznaniu, że roszczenie z art. 446 § 3 nie jest roszczeniem służącym ochronie dóbr osobistych, a tę podstawę żądania wskazuje powódka.

Na tym etapie poza przedmiotem rozpoznania pozostają okoliczności mogące mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia merytorycznego – w niniejszej sprawie odnosi się to do zarzutów pozwanego odnośnie braku odpowiedzialności Skarbu Państwa i zarzutu przedawnienia. Ewentualna zasadność roszczeń nie jest warunkiem wszczęcia postępowania grupowego.

Koszty postępowania w punkcie II postanowienia zostały zasądzone na rzecz Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, zastępującej pozwaną Skarb Państwa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 08 lipca 2005 r. o Prokuraturze Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. z 2005, nr 169, poz. 1417 z późn. zm.). Wobec odrzucenia pozwu stroną wygrywającą jest pozwany. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego została ustalona na podstawie art. 99 kpc w zw. § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1348 z późn. zm.) na kwotę 3.600,00 zł. W ocenie Sądu brak było podstaw do odstąpienia od obciążenia powódki kosztami procesu, w sytuacji gdy pozew w sprawie był kolejnym pozwem w trybie ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, nie można zatem mówić o precedensowym charakterze sprawy.

Z tych względów, na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł jak w postanowieniu.